

Alternative indkomster til skovbruget på Vallø Stift

Lund, Jens Friis; Carlsen, Kirsten; Thorsen, Bo Jellesmark

Publication date:
2009

Document version
Også kaldet Forlagets PDF

Citation for published version (APA):

Lund, J. F., Carlsen, K., & Thorsen, B. J. (2009). *Alternative indkomster til skovbruget på Vallø Stift*. Skov & Landskab, Københavns Universitet. Arbejdsrapport Skov & Landskab Nr. 69/2009

Alternative indkomster til skovbruget på Vallø Stift

ARBEJDSRAPPORT SKOV & LANDSKAB

69 / 2009

Jens Friis Lund, Kirsten Carlsen, Bo Jellesmark Thorsen

Rapportens titel:

Alternative indkomster til skovbruget på Vallø Stift

Forfattere:

Jens Friis Lund, Kirsten Carlsen, Bo Jellesmark Thorsen

Serie:

Arbejdsrapport Skov & Landskab nr. 69

Rapporten publiceres udelukkende elektronisk på www.sl.life.ku.dk

ISBN

978-87-7903-405-1

Udgiver:

Skov & Landskab

Københavns Universitet

Rolighedsvej 23 1958 Frederiksberg C

Tel. 3533 1500

www.sl.life.ku.dk

Bedes citeret:

Lund, J.F., Carlsen, K. og Thorsen, B.J.T., 2008: Alternative indkomster til skovbruget på Vallø Stift. Arbejdsrapport Skov & Landskab nr.69. Skov & Landskab, Københavns Universitet, Frederiksberg.

Gengivelse er tilladt med tydelig kildeangivelse

I salgs- eller reklameøjemed er eftertryk og citering af rapporten samt anvendelse af navnet Skov & Landskab kun tilladt efter skriftlig tilladelse.

FORORD

Denne arbejdsrapport er et af produkterne fra projektet ”Alternative indkomster til skovbruget: Case- og feasibility-studier”. Projektet er finansieret af Skov- og Naturstyrelsen og bliver realiseret af Skov & Landskab, Københavns Universitet, i samarbejde med Centre for Tourism and Culture Management, Handelshøjskolen København.

Vallø Stift er en af projektets case-ejendomme og nærværende rapport er et resultat bl.a. af et tæt produktudviklingssamarbejde mellem Vallø Stift, Skov & Landskab og Centre for Tourism and Culture Management. Der blev i Juni 2008 afholdt en temadag på Vallø Stift for at give et praktisk eksempel på en produktudviklingsproces. Deltagere i temadagen var bl.a. skovejere, repræsentanter for organisationer med interesse for oplevelsesøkonomiske aktiviteter samt øvrigt interesserede. Personer med erfaring indenfor de præsenterede produktmuligheder var indbudte som oplægsholdere.

Vi takker Søren Boas, Stiftforvalter på Vallø Stift og Steffen Uldal, Skovfoged på Vallø Stift for godt samarbejde både i forbindelse med produktudviklingsprocessen, temadagen og udarbejdelsen af nærværende rapport. Vi takker endvidere Lise Lyck, Centre for Tourism and Culture Management, for godt samarbejde i produktudviklingsprocessen og bidragydere på temadagen Anette Mather (DcH repræsentant), Bjarne Christensen (klatreinstruktør), Christian Gosmer (Rollespilsforeningen Loriania), Kristian Worm (Midgård Events), Lone S. Hansen (hundeejer), Palle Graubæk (SNS Vestsjælland), Rico Busk (løbsarrangør MTB) og Søren Banke (klatreinstruktør, faste baner).

SAMMENDRAG

Denne arbejdsrapport er et af produkterne fra projektet ”Alternative indkomster til skovbruget: Case- og feasibility-studier”. Projektet er finansieret af Skov- og Naturstyrelsen og bliver realiseret af Skov & Landskab, Københavns Universitet, i samarbejde med Centre for Tourism and Culture Management, Handelshøjskolen København.

Vallø Stift er en af projektets case-ejendomme og nærværende rapport er et resultat bl.a. af et tæt produktudviklingssamarbejde mellem Vallø Stift, Skov & Landskab og Centre for Tourism and Culture Management. Der blev i Juni 2008 afholdt en temadag på Vallø Stift for at give et praktisk eksempel på en oplevelsesøkonomisk produktudviklingsproces.

Vallø Stift har en særlig historie som Kongeligt Frøkenstift for ugifte døtre af dansk adel og med Dronning Margrethe II som nuværende protektor. Vallø Slot kan som ejendom dateres tilbage til 1200-tallet, og det nuværende slot og omkringliggende bygninger kan dateres tilbage til 1700 tallet. Med et jordtilliggende på 4 200 ha er Vallø Stift blandt landets største godser. Ejendommens primære produktion er landbrug og skovbrug. Den sekundære produktion indbefatter bl.a. salg af fødevarerprodukter med et særligt Vallø brand, som indbefatter garanti for dyreetisk forsvarlige produktionsmetoder og høj kvalitet.

Ejendommen ligger umiddelbart Syd for Køge, skovene har et højt besøgstal, parken, slottet og bygningerne heromkring har en række æstetiske og landskabelige kvaliteter og en spændende historie. Disse egenskaber giver mulighed for at udbyde en række oplevelser, som er særlige for Vallø Stift. Der udbydes allerede nu en række oplevelsesrelaterede produkter på ejendommen. De inkluderer udlejning af jagt, udlejning af arealer til campingplads, tilladelse til fotografering og filmoptagelser omkring hovedbygningen, større selskaber og events i parken, absolut eksklusive arrangementer på slottet, udstedelse af ridekort til skovene samt mulighed for benyttelse af betalingshundskov.

I forbindelse med dette projekt er yderligere muligheder for oplevelsesrelaterede produkter blevet analyseret og i enkelte tilfælde allerede afprøvet. Her gengives kort en samlet konklusion for de analyserede produkter:

- **Sæsonmarked:** Vallø Stift's produktion og afsætning af udvalgte kvalitetsfødevarer er allerede i god gænge. Med udgangspunkt i erfaringer indsamlet i dette projekt, fx fra Løndal, vurderes det at det på sigt kan danne rygraden i fx et påskemarked (æg og lam) med fokus på kvalitetsmadvarer
- **Tematiserede børnefødselsdage:** Vallø Stift's beliggenhed, opland, historie og slottets og skovenes æstetiske kvaliteter er et godt grundlag for denne ydelse. Det vurderes dog, at skal det lønne sig for alvor skal der sættes på ret eksklusive versioner og etableres velfungerende samarbejder med en guide/instruktør.
- **Hundeskove** har allerede her under projektet vist sig interessante som nye betalingsydelser målrettet specielle grupper af hundeejere. Det vurderes, at kan man fastholde det gode samarbejde kan der være grundlag for udvidelser både rettet mod almindelige hundeluftere såvel som hundesportsfolk.

- **Live Rollespil** er en mulig udnyttelse af de to pladser i Skovhusvænge. Det vurderes dog, at beliggenhed og rollerspillernes efterspørgsel gør, at en rentabel brug nok primært vil kunne lade sig gøre ved at udleje arealet til enkeltstående lejre og spil.
- **Mountainbikere** anvender ganske ofte Skovhusvænge. Størstedelen af brugerne er ikke organiserede og ikke bosiddende i det umiddelbare opland. Det betyder manglende ejerskabsfølelse og ansvar for lokaliteterne på Vallø, og mulighederne for konstruktive aftaler med og selvjustits blandt brugerne begrænsede. Det vurderes derfor der p.t. ikke er basis for rentable samarbejdsaftaler med de mountainbikere, der bruger området. Muligheden for mountainbikerute kan overvejes når/hvis mountainbikere i/omkring Køge organiserer sig.
- **Træklattring** er en lille niche-sportsgren, der potentielt kan vokse sig større og Skovhusvænge er igen et interessant område. På grund af de store krav til sikkerhed mv. vurderes det, at aktiviteter på dette område alene kan gøres rentable gennem samarbejde med professionelle specialister, som lejer adgang til skovparten.
- **Eventarrangementer** er en mulig videreudvikling af de eksklusive selskabsarrangementer Vallø Stift allerede har. Det vurderes dog at muligheden skal anvendes med omtanke for fortsat at sikre betalingsvilje for netop det eksklusive brand.
- **Nye aktiviteter omkring campingpladsen** kan være med til at øge dens værdi og dermed forpagtningsindtægterne. Skovlegepladser, trætophytter og andre ting er mulige måder at differentiere campingpladsen fra andre, men det vurderes som en risikabel investering umiddelbart.

INDHOLDSFORTEGNELSE

FORORD	1
SAMMENDRAG.....	2
INDHOLDSFORTEGNELSE	4
1. BAGGRUND.....	5
2. INTRODUKTION TIL EJENDOMMEN	5
2.1 KORT OM BELIGGENHED OG HISTORIE	5
2.2 VALLØ STIFTS AKTUELLE PRODUKTIONSFORHOLD.....	6
3. VALLØ STIFT I EN OPLEVELSESØKONOMI.....	9
3.1 AREALER AF OPLEVELSESØKONOMISK INTERESSE	9
3.2 DE ENKELTE PRODUKTUDVIKLINGSMULIGHEDER	10
3.2.1 Kvalitetsfødevarer – ejendomspecifikt varemærke med flere muligheder	10
3.2.2 Tematiserede børnefødselsdage.....	11
3.2.3 Hundeskove.....	12
3.2.4 Live-rollespil.....	15
3.2.5 Mountainbiking.....	18
3.2.6 Træ-Klatring.....	20
3.2.7 Event-arrangementer.....	22
3.2.8 Aktiviteter nær campingpladsen	23
4. PERSPEKTIVER OG VIGTIGE OVERVEJELSER	24
5. REFERENCER	25

1. BAGGRUND

Denne arbejdsrapport er et af produkterne fra projektet ”Alternative indkomster til skovbruget: Case- og feasibility-studier”. Projektet er finansieret af Skov- og Naturstyrelsen og bliver realiseret af Skov & Landskab, Københavns Universitet, i samarbejde med Centre for Tourism and Culture Management, Handelshøjskolen København.

Formålet med rapporten er, at give et praktisk eksempel på oplevelsesøkonomisk produktudvikling for en skovejendom, i dette tilfælde Vallø Stift. Efterspørgslen efter oplevelsesøkonomiske produkter i naturen er i vækst. Behovene er mange og forskelligartede, og det kan der for en skovejær være god mening i at drage nytte af.

I det følgende gives en introduktion til Vallø Stift med henblik på at identificere de forhold og elementer, som gør netop denne ejendom interessant i en oplevelsesøkonomisk sammenhæng. Endvidere beskrives de oplevelsesøkonomiske tiltag, som på nuværende tidspunkt findes på stiftet, og potentialet for nye tiltag analyseres og diskuteres.

2. INTRODUKTION TIL EJENDOMMEN

2.1 Kort om beliggenhed og historie

Vallø Stift ligger 45 km fra Storkøbenhavn og med gode transportforbindelser hertil via både motorvej og offentlig transport. Vallø Slot kan dateres tilbage til 1200-tallet under skiftende ejerskab. I 1708 købte Frederik IV Vallø og skænkede det til sin gemalinde til venstre hånd, den senere dronning Anna Sophie Reventlow. Efter kongens død i 1730 forvistes Anna Sophie til Clausholm, og den nye konge, Christian VI, overdrog Vallø Gods til sin dronning Sophie Magdalene. Dronningen oprettede 28. november 1737 Vallø Stift som en selvejende institution.

Vallø Slot, 2008

I perioden 1737-1976 fungerede stiftet som et Kongeligt Frøkenstift for ugifte døtre af dansk adel. Derudover havde stiftet også et almennyttet socialt sigte. Ved fundatsændring i 1976 ophørte mulighed for indskrivning. Indskrevne stiftsdamer bevarede dog hidtidige rettigheder.

I 1995 blev det sidste Valløbånd uddelt af slottets daværende protektor, Dronning Ingrid. I dag er Dronning Margrethe II protektor for stiftet. I henhold til den nye fundats fastholdes Vallø Stifts forpligtelser overfor de indskrevne Stiftsdamer. Stiftet får endvidere til formål "at virke til fremme af almenvelgørende og almennyttige øjemed". I 2004 genindførtes en revideret form for indskrivning uden økonomiske forpligtelser (Vallø Stift, 2007).

Det middelalderlige slot brændte i 1893. Under genopførelsen blev ydermurene restaureret, mens det indvendige fik et mere moderne og praktisk præg. De omkringliggende bygninger stammer fra 1700-tallet. Vallø Stift er med et jordtilliggende på ca. 4.200 ha et af landets største godser. Det strækker sig fra Køge Bugt og ca. 10 km ind i landet. Gennem tiderne har stiftet udgjort "et samfund i samfundet" med sit store areal, sine erhvervsaktiviteter og deraf følgende mange arbejdspladser (Vallø Stift 2007). I dag administreres stiftet af en bestyrelse på tre medlemmer. Stiftsforvaltningen og skovadministrationen har de seneste par årtier være præget af rationaliseringer.

2.2 Vallø Stifts aktuelle produktionsforhold

Vallø Stifts **primære produktion** består af landbrug (planteavl, hønseri og produktion af lammekød), fiskeri og skovbrug. Af stiftets i alt ca. 4.200 ha, drives der **landbrug** på omkring 1.200 ha og **Skovbrug** på 2.900 ha. Omsætningen fra skovbruget udgør omkring 20% af den samlede omsætning på ca 36 mio kr om året og stiftsforvaltningen har hovedansvar for stiftets drift.

Den **sekundære produktion** på Vallø Stift er især repræsenteret ved forædlingen af en række produkter, især indenfor fødevarerproduktionen. I 2006 blev **Vallø Slotsæg** lanceret som en del af stiftets produktportefølje. Æggene produceres på 2 af stiftets hovedgårde og markedsføres som skrabeæg med fokus på kvalitet og dyrevelfærd. I forbindelse med slotsægproduktionen har stiftet egen produktion af hønniker, eget pakkeri og distribution bl.a. til supermarkedskæden SuperBest.

Vallø lam blev lanceret som koncept og varemærke i 2000. Lammekødsproduktionen er et resultat af et samarbejde med fåreavler Frank Hansen. Fokus for samarbejdet er på høj kødkvalitet og dyrevelfærd. Stiftet er endvidere engageret i avlsarbejde, som skal fremme optimal muskelopbygning og begrænset fedtaflejring. Lammene har græsning på skiftende græs-arealer på Vallø Stift og omkringliggende arealer. Der er planer om at fordoble produktionen af lam, som markedsføres under mærket "Vallø Lam".

På trods af gode afsætningsmuligheder og høje priser, ligger det årlige overskud fra produktion af æg og lam omkring nogle hundrede tusinde. Årsagen hertil skal mest findes i problemer med at imødekomme en voksende efterspørgsel efter Vallø Stifts produkter. Udvidelse af produktionen er i gang og afsætningsaftaler er lavet bl.a. med diverse restauranter og med supermarkedskæden SuberBest.

Som et led i udviklingen af kvalitetsprodukter på fødevarerområdet har Vallø Stift etableret et samarbejde med en biavler om markedsføring af en særskilt **hønningproduktion**. Vallø Stift har også overvejelser om muligheden for at opstarte en ny produktion af "Vallø Kildevand"

Ud over jagtudlejning, indbefatter den **tertiære produktion** på Vallø Stift salg af produkterne fra primær- og sekundærproduktionen, samt udlejning, turisme og fritidsydelse.

Vallø Stift udlejer **fiskeretten** til 3 af ejendommens vandløb. En strækning af Tryggevejle å udlejes til en lystfiskerforening. En eventuel genslyngning af Lellinge å forventes at kunne afstedkomme lignende aftaler. Dyrehaven er Natura 2000 område, og det er endnu ikke afklaret, hvilke tiltag, mht. naturbeskyttelse mv., der vil blive finansieret på disse arealer.

Herudover udlejes **jagretten** på stiftets arealer til jagtkonsortier. De enkelte konsortier varierer i størrelse og sammensætning – fra ganske små enkeltområder til større kombinerede arealer med såvel skov som landbrug. Med en indtjening omkring 2 mill. kr. årligt udgør jagten den største indtjeningskilde næsteften landbruget. Der er ikke jagt i Skovhusvænge eller på arealerne, skoven og Dyrehaven, omkring slottet.

Arealerne omkring slottet og parken giver mulighed for at udbyde faciliteter til **større selskaber**. Det er specielt Drivhusplænen i den fjerneste del af parken, som har vist sig egnet til bryllupsfest, kokkearrangementer o.l. Prisen for lejen afhænger af omfanget og typen af arrangementet. Omkostninger i forbindelse med teltudlejning, catering og øvrige faciliteter afholdes af den aktuelle arrangør og ikke af stiftet.

Vallø Slot og slotspark, 2008

Der er endvidere mulighed for mod betaling at benytte arealerne omkring slottet til **fotografering**, både for privat personer og for kommercielle virksomheder (modereportager, produktpromovering m.v.). Der er endvidere muligheder for at benytte Vallø Stift som kulisse for **filmoptagelser**. F.eks. har filminstruktør Erik Balling benyttet sig af denne mulighed under optagelserne af filmen ”Olsenbanden ser rødt”.

Der er generelt ikke adgang for offentligheden på Vallø Slot. Dog er et lejemål på slottet reserveret til udlejning til absolut **eksklusive selskaber**. Der afholdes mindre end fem af disse om året. Fokus på eksklusivitet er en bevist strategi fra ejendommens side. Ved generelt ikke at give adgang til slottet undgås en nedslidning af stiftets eksklusive varemærke. Dette er med til at sikre en høj betalingsvilje for den eksklusivitet, som præger de få selskaber, der afholdes på selve slottet.

Ridekort til stiftets skove kan erhverves for 1500 kr/år, denne pris har været diskuteret, det forventes imidlertid at en del ryttere kommer til at benytte sig af denne mulighed, og der

forventes en samlet årlig indtægt omkring 150.000 kr. Vallø Stift har endvidere i 2008 etableret to **Betalingshundeskove** til to grupper af hundeejere med specifikke krav til hundetræningsarealer. Mod en årlig betaling på 500 kr får disse hundeejere adgang til et heget areal, hvor træning af hunde til bl.a. konkurrence og diverse prøver kan foregå.

Udlejningsboligerne på Vallø Stift er pga. deres tidligere funktioner af forskellige i størrelse og beliggenhed. I alt udlejes 135 private boliger, 13 erhvervslejemål, pensionistboliger og endelig 50 sommerhusgrunde. Nogle af udlejningsboligerne ligger i landsbyen nær Vallø slot, mens andre ligger spredt i landskabet. Slotskroen nær slottets indgang bortforpagtes og to skovbørnehaver lejer arealer og faciliteter i Skovhusvænge.

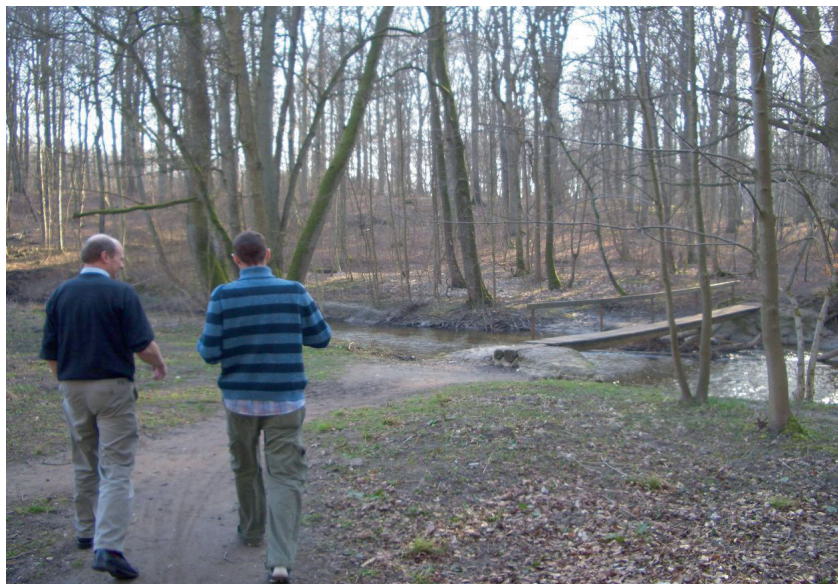
Slottet beboes stadig af fire stiftsdamer. Herudover er 6 **lejligheder** i dag åbne for udlejning til udvalgte lejere. Efterspørgslen efter lejemål på Vallø Stifts arealer er generelt høj og der udføres et omfattende vedligeholdelsesarbejde med årlige udgifter på 7 mill. kr. Nettoindtjeningen på udlejningsaktiviteterne er godt 2 mill. kr. årligt.

Vallø Stift ejer en **3-stjernet campingplads**, som ligger nord-øst for slottet og tæt på kysten. Campingpladsen har en række faciliteter og aktivitetsmuligheder såsom hoppe-pude, petanque, minigolf, klappe-geder, legepladser samt flere slags boldspil. Campingpladsen ligger nær stranden, skoven og Køge by. Her tilstræbes at tiltrække turister frem for fastliggende campister. Indtægterne fra en fastliggerplads svarer til 5 ugers udlejning til turister.

Kapaciteten på 435 enheder samt 25 campinghytter er udnyttet fuldt ud 6-7 uger i løbet af sæsonen, som strækker sig fra omkring 1. april -1. oktober. De fleste gæster er danskere. Et problem med campingpladsen har været, at den ofte har fungeret som transitplads for campister på vej syd- eller nordpå. Målet er, at få gæsterne til at blive i området længere – om end ikke som fastliggere. Campingpladsen giver Vallø Stift en indtægt på ca. 1 mill. kr. årligt.

3. VALLØ STIFT I EN OPLEVELSESØKONOMI

Generelt ønsker Vallø Stift at påtage sig et større ansvar for oplevelsesøkonomiske produkter og dermed få større andel i afkastet, sikre kvaliteten og samtidig udnytte markedsføringseffekten af at være kendt i flere sammenhænge.

Tryggevælde Å i Skovhusvænge, 2008

3.1 Arealer af oplevelsesøkonomisk interesse

Skovhusvænge er et smukt område med gamle bøgetræer. Tryggevælde å bugter sig gennem området, og åen har flere steder har skabt 7-8 meter høje skrænter, hvorfra der er udsigt over åløbet. Der går en 'grøn' cykelsti fra Køge ud til og igennem området. Området har to åbne lysninger. Den ene lysning, Rødbøgengen, ligger i den østlige ende og afgrænses af åen. Denne lysning er for nylig blevet grenknuset og det er tanken at etablere en plæne så den kan anvendes til rekreative formål. Der er en del støj fra den nærliggende vej ved denne plads. Den anden lysning, Festpladsen, ligger i den sydvestlige ende af skoven. Det er en knap så åben plads, som er omkranset af store flådeeege. Det nuværende plejeniveau her er en årlig slåning.

Området **syd for campingpladsen** er umiddelbart tilgængeligt for campister, for gæster på Hotel Hvide Hus, for beboere i sommerhusområdet ved kysten og i Køge by. Arealet lige bag campingpladsen ind mod skoven fremstår lidt rodet og fungerer som campingpladsens baggård. Dette reducerer skovens rekreative kvaliteter for både campingpladsbrugere og andre friluftsudøvere. Selve skoven er attraktiv, men trafikstøjen bevirker, at oplevelsesøkonomiske aktiviteter hér skal have en aktiv eller støjende, og for den enkelte bruger, kortvarig, karakter.

Slotsparken og Dyrehaven samt de øvrige skove er tilgængelige for publikum. Der er etableret stisystemer og en lille guide med et kort samt information om slottet, parken og Dyrehaven samt de forskellige ruter. Der tages ikke entré for adgang til parken eller andre dele af området. Området i Dyrehaven fremstår smukt med 280 år gamle kastanjealléer,

græssletter og skovenge samt forskellige typer træbevoksninger med gamle enkelttræer og åbne lysninger med kig til bl.a. søerne. Dyrehaveområdet, som er på ca. 60 ha, holdes udenfor egentlig skovdrift, men vedligeholdes som et smukt stykke natur, hvor gamle træer får lov at forfalde og dø. Dyrehaven plejes med en årlig slåning. Kastaniealléerne kaster hvert efterår store mængder af hestekastanier. I 1800-tallet udgjorde disse vinterfoder til en dåvildtbestand, som stod under hegn i Vallø Dyrehave (Vallø Stift, 2006). Lysningerne ned mod søerne vil være ideelle til arrangementer, hvor smukke, men knap så velfriserede omgivelser er at foretrække.

Slotsparken har med velplejet plæne og bede, samt med Dyrehaven i baggrunden, mange kvaliteter. Samtidig har parken en størrelse og en udformning, som giver gode muligheder for bl.a. større selskaber, kommerciel fotografering og sportslige begivenheder. **Slotskroen** er bortforpagtet. Den er traditionelt indrettet med mørkt interiør, tunge gardiner og en gårdhave til udendørs servering.

3.2 De enkelte produktudviklingsmuligheder

3.2.1 Kvalitetsfødevarer – ejendomspecifikt varemærke med flere muligheder

Vallø Stift er godt i gang med at opbygge et varemærke omkring kvalitetsfødevarer med sin ægge- og lammeproduktion. Denne udvides nu gradvist med bl.a. honning og fremtidige produkter som f.eks. marmelade er under overvejelse. Vallø ønsker i den forbindelse at udarbejde en samlet strategi for, hvordan enkeltprodukterne kan samles i et fælles varemærke og markedsføringsstrategi, som giver associationer til kvalitet, eksklusivitet og naturoplevelser.

Muligheder

Gennem den igangværende udvikling af et samlet varemærke og markedsføringsstrategi kan stiftets produktvifte sættes ind i en bredere sammenhæng, f.eks. i forbindelse med afholdelse af 'Gourmet' eller 'Sund mad'-markedsdage. Et sådan arrangement kan være med til både at markedsføre stiftets egne produkter og styrke dets varemærke gennem associering med andre produkter kendt for kvalitet. Samtidig kan udlejning af studepladser o.a. bidrage til at arrangementet i sig selv bliver økonomisk bæredygtigt. Stiftes egne erfaringer fra bl.a. større kokke-arrangementer på Drivhusplænen, og erfaringer fra andre ejendomme, viser, at der er et stort potentiale og gode indtjeningsmuligheder i sådanne kortvarige markedsarrangementer. Der er ligeledes et potentiale i yderligere samarbejde med lokale partnere, f.eks. forpagteren af Vallø Slotskro, om at lancere stiftets produkter. Det kan være med til at knytte kroen til lokalområdet og det kan give stiftet et lokalt forankret udbud af deres kvalitetsprodukter.

Erfaringerne fra bl.a. Løndal Gods i Midtjylland viser, at hvis omkring 1.000 besøgende kan samles over en weekend til et marked, kan dette skabe grundlag for 40-60 studehandlende. På Løndal Gods rekvirerer de handlende studeplads for omkring 2.000 kr. + moms pr stand og de handlende medbringer selv alle materialer til opbygning af standen. På Løndal Gods koster et besøg på sæsonmarkedet ca. 60 kr. i entré per person. På nuværende tidspunkt har sæsonmarkederne på Løndal omkring 5.000 besøgende på en weekend. Skal sæsonmarkeder lanceres på Vallø Stift, vil en opbygning af markedskonceptet over nogle år være nødvendig for at tiltrække et tilsvarende besøgstal.

Udfordringer

Vallø Stift skal have en lidt bredere vifte af produkter indenfor sit varemærke, før der bliver nok til at skabe et egentligt samlet varemærke og dermed også nok gennemslagskraft på 'Gourmet' eller 'Sund mad'–markedsdage. En mulighed for at imødegå dette er etablering af samarbejder med andre lignende virksomheder på området.

Konklusion

Vallø har en række gode kvalitetsprodukter, der er i pagt med tidens trend om sund mad og livsstil, naturlige råvarer, dyrevelfærd m.m. Der er stort potentiale i en videre udvikling af flere produkter og opbygning og markedsføring af et varemærke i stiftets navn, som associeres med kvalitet og dyrevelfærd. I forbindelse med lanceringen af stiftes produkter kan afholdelse af 'Gourmet' eller 'Sund mad'–markedsdage være en god mulighed, med et rimeligt indtjeningspotentiale.

3.2.2 Tematiserede børnefødselsdage

Selvom en skattejagt arrangeret af mor og far står højt på ønskelisten hos mange børn, vokser antallet af mere avancerede børnefødselsdagstilbud. Stadig mere velhavende og stadig mere travle forældre benytter sig af disse tilbud til at sikre sig selv og børnene den særlige oplevelse, som fødselsdagen gerne må være. Markedet for fødselsdagsrelaterede oplevelser eksisterer allerede og virksomheder som f.eks. McDonalds, BonBon land, Faarup Sommerland udbyder færdigsyede løsninger til fødselsdagsarrangementer.

I den sammenhæng har skovene en komparativ fordel i forhold til andre typer af tilbud, idet der i skovene findes gode rammer for autentiske og aktive naturoplevelser for børn i alle aldre. Nogle skovejere vil, alene eller i velvalgte partnerskaber, kunne tilbyde disse oplevelser på et rentabelt grundlag. Det kræver, at produktet tænkes og designes ud fra børnenes forestillingsverden og præferencer. Det er ofte et mindre kendt arbejdsområde for skovenes faste personale og en velovervejede organisering af arbejdet omkring udvikling og markedsføring er derfor central for rentabiliteten.

Muligheder

Vallø Slots nærmeste omgivelser og skovene omkring Lellinge/Skovhusvænge, har et stort potentiale som ramme om børnefødselsdagsarrangementer med forskellige temaer. Områderne er let tilgængeligt fra et tætbeboet Storkøbenhavn både med biler og med offentlig transport, en tur med lokalbanen kan i den sammenhæng være en oplevelse i sig selv.

Børnefødselsdagene kan omfatte en række forskellige temaer. Området omkring selve slottet har størst appel i forbindelse med temaer som f.eks. alfeslot, ridderborg eller spøgelseshus. Slottet kan til sådanne temaer danne en fin kulisse – og især hvis det kombineres f.eks. med en hestevognstur, udklædning o. lign. Skovhusvænge er mere egnet til børnefødselsdagstemaer, der har skoven som kulisse som f.eks. elverlandet eller troldeskoven. Generelt handler det om at lade temaerne udnytte de muligheder som særlig spændende områder i skov og natur giver.

Omkostningerne til markedsføring af sådanne arrangementer kan reduceres ved f.eks. at invitere de børneinstitutioner, som allerede færdes i skoven, til at afprøve et givet oplevelseskoncept. Omtale af de nye afprøvede oplevelsesmuligheder i lokalpressen samt

uddeling af foldere til besøgende og andre interesserede kan være med til at holde markedsføringsomkostninger nede. Internettet er meget brugt af kundesegmentet til børnefødselsdage. Udnyttelse heraf til bl.a. booking af aktiviteter, downloading af ”dagens tema”, betaling o.s.v. kan også medvirke til ressourcebesparelser. Indhentning af erfaringer på markedsføringssiden vil være en stor fordel.

I forhold til personale kan et arrangement udformes mere eller mindre omkostningstungt og med mere eller mindre forældreinddragelse. Et arrangement kan bygges op med fuld bemanning af betalt personale, som byder velkommen, tager børnene gennem de planlagte aktiviteter og håndterer bespisning. Et alternativ hertil er arrangementer, hvor forældrene stort set står for det hele. Forældrene downloader dagens tema (røver og soldater, alfeslottet eller troldeskoven) og regler for forskellige lege undervejs, de lejer udklædning og skattekiste af ejendommen og arrangerer selv spisning af medbragt mad

Udlicitering af mere personaletunge løsninger kan realiseres gennem samarbejde med event-firmaer, rollespilsforeninger o.a. Er det muligt at tilvejebringe passende tema-måltider, f.eks. bålmad eller skovtur i parken, kan dette betyde en god merpris.

Udfordringer

Sæsonvariation og uforudsigelige vejrforhold er udfordring, som vil være nødvendig at tage højde for bl.a. gennem alternative lokaliteter og vejr sikring. I forhold til arrangementer med udgangspunkt i Skovhusvænge skovpart kan vejr sikring her foregå ved f.eks. opførelse af et simpelt shelter med tilhørende bålplads og muldtoilet. Såfremt et sådant anlæg generelt er offentligt tilgængeligt vil det evt. kunne opføres med tilskud fra offentlige puljer eller private almennyttige fonde.

En anden udfordring er spørgsmålet om pris og betalingsvilje. Udbuddet af fødselsdagsarrangementer er stort og typerne af arrangementer er mange, ligesom priserne varierer meget – en hurtig gennemgang af udbuddet af fødselsdagsarrangementer generelt viser en variation i prisniveauet mellem 0 og 600 kr. pr barn. Arrangementer, som kan sammenlignes med de aktiviteter en skovejendom kan udbyde, er bl.a. rollespil af 3 timers varighed inklusiv 3 instruktører og udstyr men ingen forplejning. Prisen herfor er omkring 500 kr. pr barn. I forhold til markedets størrelse, er der i Danmark mere end 300.000 børn i alderen 5-10 år, og de fylder alle år hvert år. Hvis 10-20 % af disse hvert år finder skovenes tilbud attraktivt, er der tale om et ikke uinteressant marked, hvis man i øvrigt har mulighed for at tiltrække kunderne og levere varen.

Konklusion

Vallø Stift, og andre skovejendomme, har rammerne for at kunne udbyde en række interessante alternativer til de mere klassiske børnefødselsdagstilbud i f.eks. Bonbon land, McDonalds og diverse badelande rundt omkring. Ideen om børnefødselsdagsarrangementer på Vallø Stift har et ikke uinteressant potentiale. I forhold til konceptets økonomiske bæredygtighed, er det vigtigt at tænke i omkostningsreducerende løsninger i forbindelse med bl.a. markedsføring, administration og personale til forberedelse og instruktion.

3.2.3 Hundeskove

Færdsel med hund på Vallø Stift's arealer skal foregå med hunden i snor og ejendommen fører en strikt politik med hensyn til håndhævelse heraf. For at give hundejere mulighed for at lufte deres hund uden snor har ejendommen i 2008 etableret hhv. gratis-hundeskove, mere

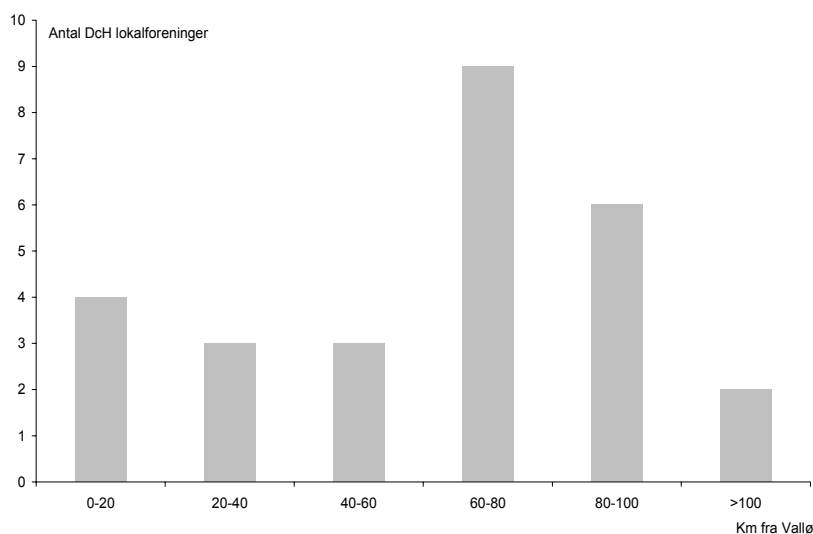
eksklusive hundeskove til hundeejere, der har indløst hundekort og endelig en betalingshundskov i Skovhusvænge skovpart udbudt til hundesportsfolk organiseret i DcH Herfølge.

Muligheder

Generelt er udbuddet af hundeskove begrænset i området omkring Køge. Der er enkelte private, hegnede hundeskove nord for Køge og én i Ølby. Der er ingen statslige hundeskove i området. Lokale hundeforeninger oplever, at de har arealer til rådighed, men at efterspørgslen stiger, også fra uorganiserede hundeejere. Det er nemt at komme til Skovhusvænge via motorvej og det er tæt på Køge, campingpladsen, lokale hundeejerforeninger osv. Derfor er det forventeligt med en vis efterspørgsel efter hundeskove på stiftets arealer.

I forhold til mere specialiseret hundetræning har Danmarks Civile Hundeførerforening (DcH) omkring 27 lokalforeninger på Sjælland. De har i gennemsnit 10 km til deres lokale træningsplads og 65 km til Vallø Stift. Selvom disse lokalforeninger langt fra repræsenterer alle hundeejere på Sjælland, kan det være med til at give et billede af oplandet til mere specialiserede betalingshundeskove på Vallø. Figur 1 illustrerer oplandet til hundskov på Vallø ved at vise afstanden mellem de 27 DcH lokalforeninger på Sjælland og Vallø Stift.

Figur 1 Afstand mellem DcH lokalforeninger og Vallø Stift

Som figuren viser, er der 10 lokalforeninger, der ligger kortere end 60 km fra Vallø Stift, og 17 der ligger længere end 60 km væk. I hvilket omfang disse foreninger vil efterspørge betalingshundskov på Vallø vil bl.a. afhænge af afstanden til andre lignende arealer.

De specialiserede hundeejere er ofte organiserede i kennelklubber, hundeførerforeninger o.a. De efterspørger ofte arealer, som møder specielle krav til bl.a. længde, bredde og topografi. Det kan give ejendommen en mulighed for at indgå samarbejde med forening om bl.a. etablering, vedligeholdelse, brugs-planlægning og selvjustits, hvilket kan reducere ejendommens omkostninger på disse områder. Samtidig vil de specialiserede hundeejere ofte være villige til at betale for eksklusiv adgang til arealer for at undgå forstyrrende elementer i træningen.

Vallø Stift har i 2008 indgået aftaler om etablering af 2 betalingshundekove. Den ene er etableres på basis af aftale med 20 hundeejere, som hver betaler 500 kr/år for at benytte arealet. Stiftet har endvidere indgået en aftale med DcH Herfølge om etablering af en hundetræningsbane i Skovhusvænge. Denne træningsbane er nu i brug. Den er etableret på et 3-4 ha stort areal, i et område med et ca. 40-årigt proveniensforsøg i rødgran. Lokaltiteten ligger omkring 15 min. gang ind i skoven fra Yderholm P-plads.

Betalingshundeskoven er et resultat af en dialog mellem lokale medlemmer af Danmarks civile Hundeførerforening (DcH) og Vallø Stift. Arealet har en forskelligartet topografi og bevoksning, hvilket betyder gode træningsfaciliteter for civilhundeførere, der er færre forstyrrelser fra ikke-træningshunde, idet de kan bruge den lettere tilgængelige gratis-hundeskov og området kan ikke ses fra vejen.

Blandt andet for at reducere presset på skoven generelt og på betalingshundeskoven specifikt (gratister, free-riders), har Vallø Stift etableret hegnede gratis-hundeskove. En af disse ligger i en 70 årig lettyndet bøgebevoksning på ca. ½ ha ved siden af Yderholm p-plads, med 1,5 m. høj hegn omkring og selvlukkende låge. Hundeskoven er lettilgængelig fra P-pladsen, er sikker i forhold til at holde hunden indenfor hegnet og imødekommer et umiddelbart behov for luftning af hund uden snor.

Den mere generelle betalingsvilje for hundeskov er blevet undersøgt gennem en spørgeskemaundersøgelse blandt en række DcH lokalforeninger. Resultaterne indikerer en årlig betalingsvilje for almindelig hundeskov, dvs. luftnings- men ikke træningsmulighed, på 30-50 kr. per medlem. I mere detaljerede fokusgruppediskussioner har tilsvarende foreninger udtrykt en betalingsvilje på 500-700 kr./bruger/år, alt efter hvor godt den udbudte hundeskov imødekommer brugernes behov og ønsker. Andre forhold som transportafstand, parkeringsforhold og andre muligheder for hundetræning i området har endvidere indvirkning på brugernes betalingsvilje.

Generelt har det med etableringen af hundeskov på Vallø Stift vist sig muligt få stiftes krav og hundeejernes ønsker og behov til at gå op i en højere enhed. Dialog og gensidig anerkendelse har været gode værktøjer i processen for at nå hertil. Det er vigtigt at lægge mærke til også i forbindelse med lanceringen af andre oplevelsesøkonomiske produkter, hvor det handler om, at udbud skal møde efterspørgslen til den rigtige pris.

Udfordringer

Etableringen af hundeskove medfører en række udgifter afhængigt af ejendommens og brugernes ambitionsniveau og behov. På Vallø Stift er udgifterne primært relateret til hegning, skiltning samt vedligeholdelse. De indgåede betalingsaftaler har været med til at sikre en vis finansiering af de afholdte udgifter. I forhold til omkostningsminimering mere generelt kan det overvejes i hvilket omfang en given hundeskov kan etableres på lokaliteter, hvor der allerede er hegn til andre formål f.eks. selvforryngelse. Endvidere skal omkostningerne i form af tab af anden indtjening på arealet selvfølgelig med i overvejelserne.

Administrationen af betaling, vedligeholdelse samt håndhævelse af indgåede aftale er yderligere udfordringer, som ejendommen kan stå over for. På Vallø Stift kan udstedelsen af hundekort til betalingshundeskoven kombineres med den allerede etablerede ordning omkring ridekort. På en given ugedag i et bestemt tidsrum er der mulighed for at erhverve ride- eller hundekort for et år ad gangen ved at møde op på driftskontoret. Vedligeholdelse inkluderer sikring af hegn samt bortskaffelse af hundenes efterladenskaber. I forhold til

betalingshundeskoven er der mulighed for samarbejde med de betalende foreninger omkring vedligeholdelse og eksklusion af ikke-betalende brugere. Udgifterne til vedligehold m.v. må i gratis-hundeskoven fortrinsvist pålægges ejendommen.

Konklusion

Der er potentiale og betalingsvilje for hundeskove på Vallø Stift. Kombinationen af betalings- og gratis-hundeskove i samme områder har øget mulighederne, og hermed betalingsviljen, for at imødekomme specialiserede behov. Dialog og samarbejde har været vigtigt for at kunne imødekomme specielle behov og hermed sikre betalingsvilje. Omkostninger kan reduceres ved bl.a. bruge områder, der er hegnet til andre formål, ved at optimere arbejdsgangene m.h.t. udstedelse af tilladelser og ved at indgå vedligeholdelsesaftaler med betalende foreninger. Endvidere kan det undersøges hvorvidt kommuner eller beboerforeninger kunne være interesserede i at leje udpegede arealer til færdsel med hund uden snor.

3.2.4 Live-rollespil

Live-Rollespil er en videreudvikling af de Dungeons and Dragons-inspirerede rollespil, som opstod i slutningen af 1980'erne. Live-rollespil indebærer, at deltagerne iscenesætter sig selv i konkrete roller og fysisk spiller disse i forhold til en fælles opfattelse af historie og regler. Spillet kan foregå i middelalderen, vikingetiden, en eventyrverden med trolde og elvere eller andet. Live-rollespil dyrkes af både børn og voksne og miljøet er generelt drevet af frivillige, som arrangerer scenarier og opbygger eventyrverdener for grupper af spillere. Ofte kan der ved et enkelt arrangement være flere hundrede deltagere. Som hovedregel udgør skovene eller andre naturarealer kulisserne for live-rollespil. Tabel 1 giver et overblik over de forskellige typer live-rollespil, som praktiseres i dag, samt de lokalitetskrav, der knytter sig hertil.

Tabel 1 Live-rollespil – typer, varighed og lokalitetskrav

Type	Hyppighed og varighed	Lokalitetskrav
Foreningsarrangement, ca. 200 deltagere	Månedlig, ½-1 dag	Passende lokalitet*, mulighed for opstillinger
Sommerlejr inkl. spisning og overnatning, ca. 400 deltagere	Årligt, 1 uge	Passende lokalitet**, mulighed for opstillinger, toilet, bålplads, overnatning, vand
Krigslege	5-6 gange årligt, 1-2 dage	Passende lokalitet**, mulighed for opstillinger, toilet, madlavning, overnatning, vand
Event-makers til team-building, polterabends, fødselsdag m.v.	½-1 dag	Varierende, ofte krav til game-master, toilet, vand og spisefaciliteter

* lokalitet med autenticitet dvs. isolerede arealer som fremstår tidløse med lavt publikumstryk, ikke nødvendigvis tilvejebragt ved lukning for anden publikumsadgang

** lokalitet med autenticitet dvs. isolerede arealer som fremstår tidløse med lavt publikumstryk, evt. tilvejebragt ved lukning for anden publikumsadgang 1-2 dage

Muligheder

Live-rollespillere efterspørger lokaliteter, som har en scenisk autenticitet, dvs. der skal ikke være for meget trafikstøj, for mange elmastere eller bebyggelse. Der skal heller ikke være for meget publikum i form af andre skovgæster, børn som voksne. Skovhusvænge har op til flere lokaliteter, som er interessante i en rollespilssammenhæng. Det drejer sig bl.a. om Festpladsen, Rødbøgengen og Lellinge Ådal. Skovparten har imidlertid en skovbørnehave fast tilknyttet og er herudover hyppigt besøgt af forskellige typer skovgæster, hvilket påvirker stedets rollespilsrelaterede autenticitet.

Der findes minimum 80 lokale rollespilsforeninger og omkring 15-20 000 mere eller mindre organiserede live-rollespillere i Danmark i dag. Dertil kommer at mange børne-unge institutioner har rollespil som en fast aktivitet på udeskemaet. Der kendes ingen eksempler på betaling for benyttelse af private skove til rollespilsarrangementer. Skov og Landskab har foretaget en spørgeskemaundersøgelse blandt 15 repræsentative rollespilsforeninger fra hele landet.

Undersøgelsen viser en betalingsvilje for enkeltarrangementer, såsom krigslege og sommerarrangementer mellem 20 – 100 kr/deltager/dag. Alle adspurgte foreninger har i dag adgang til skovarealer og betaler generelt ikke noget for adgangen. Det betyder, at betalingsviljen for live-rollespil afhænger af i hvilket omfang en ejendom kan tilbyde specielle faciliteter, som ikke findes i forbindelse med gratis-tilbuddene. Nogle rollespilsforeninger har i Skov & Landskabs undersøgelse indikeret villighed til at betale 10.000 – 20.000 kr årligt pr forening for at få adgang til specielle faciliteter.

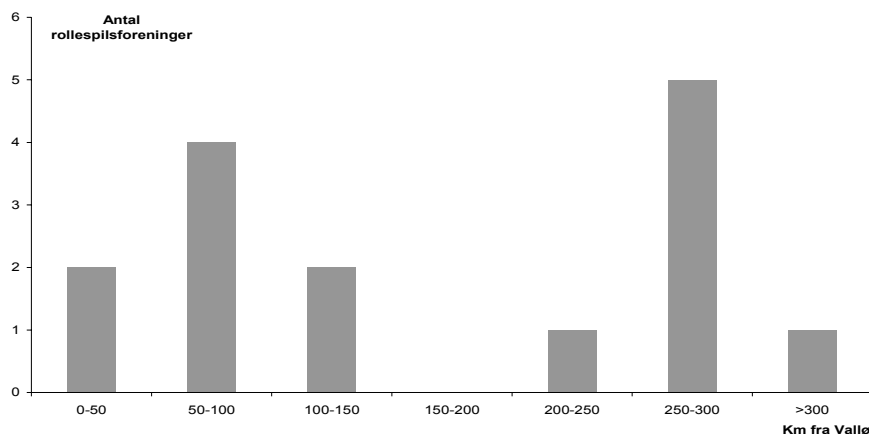
Rødbøgengen i Skovhusvenge, 2008

Sådanne specielle faciliteter inkluderer mulighed for at opbevare materialer og udstyr nær skoven, adgang til vand og toiletter, lejr og bålplads samt tilladelse til overnatning i skoven. Efterspørgslen efter faciliteter afhænger af hvilken type arrangement, der skal afholdes. Drejer det sig om månedlige arrangementer med 20-30 deltagere, vil der primært være behov for toiletfaciliteter samt primitive lejrpladser. Er der tale om den årlige sommerlejr, vil der være behov for mere faste lejrfaciliteter, adgang til toiletter, vand og madlavning. På Vallø Stift kan sådanne faciliteter findes på campingpladsen. Skovarealerne omkring campingpladsen er imidlertid mindre egnede til rollespil bl.a. på grund af trafikstøj og andre besøgende.

Ud over lokalitetens kvalitet og udbuddet af faciliteter, har adgangsforhold og transportafstand betydning for et områdes anvendelighed til rollespil. Blandt de 15 adspurgte foreninger ligger transportviljen for månedlige arrangementer mellem 10 og 75 km. Man må regne med en højere transportvilje for weekendarrangementer og sommerstævner, da det allerede i dag er almindeligt at spillere kommer fra hele landet til sådanne arrangementer.

Figur 2 viser transportafstanden til Vallø Stift for de 15 adspurgte rollespilsforeninger. Her ses at 2 foreninger ligger mindre end 60 km fra Vallø Stift. Mange rollespillere har ikke egne biler og det tager 1- 1½ time at komme fra Københavns Hovedbanegård til Vallø Stift med offentlige transportmidler. Til afholdelse af månedlige arrangementer har alle adspurgte foreninger i dag gratis adgang til skovarealer tættere på end Vallø. For Vallø Stift vil der derfor være mest potentiale i at tilbyde arealer og faciliteter til krigslege og sommerarrangementer hvor deltagerantallet og transportviljen, men også facilitetskravene, er højere end for månedlige arrangementer.

Figur 2 Afstand mellem Vallø og adspurgte rollespilsforeninger

Udfordringer

Den væsentligste udfordring for kommercialisering af adgang til Skovhusvænge for større rollespil, som krigslege og sommerarrangementer, er områdets størrelse og manglen på faciliteter. Krigslege og specielt sommerarrangementer kan have flere hundrede deltagere hvilket betyder et ikke uanseeligt pres på arealerne i Skovhusvænge. Dette får betydning for andre skovgæsters oplevelse i skoven, ligesom naturværdierne vil blive påvirket af den øgede færdsel gennem terrænet.

Der vil være en del omkostninger forbundet med at stille efterspurgte faciliteter, dvs. lejrpladser, toiletter, vandposter, opbevaringsskur, til rådighed. Der vil endvidere være en del opsyn og vedligeholdelse forbundet med etableringen af disse faciliteter, ligesom risikoen for indbrud i opbevaringsskure, hærværk på toiletter og misbrug af bålpladser fra andre skovgæster vil være en væsentlig udfordring.

Et alternativ hertil kan være udelukkende at stille Skovhusvænge til rådighed for ét årligt sommerarrangement af 5 dages varighed med et fastsat antal deltagere. Facilitetskravene hertil vil være midlertidige, hvilket vil spare opsyn og vedligeholdelse. Det vil endvidere have mere begrænset indflydelse på andre skovgæster og lokaliteten i øvrigt.

Adspurgte rollespilsforeninger har indikeret årlige betalingsviljer for adgang til ekstra faciliteter på 10.000 – 20.000 kr pr forening. Ses udsagnene om betalingsvilje som udtryk for hvad en ejendom kan forvente af indtægter i forbindelse med rollespil, vil det være nærliggende at konkludere, at udbud af rollespilsfaciliteter mod betaling generelt ikke er nogen god forretning.

Den udtrykte betalingsvilje skal imidlertid ses i lyset af at, de adspurgte foreninger ikke betaler noget for at bruge de offentlige skove i dag. De ved endvidere ikke konkret hvad de bliver bedt om at betale for, blot at det er adgang til en eller anden form for ekstra faciliteter. Er der tale om et mere konkret tilbud, hvor Vallø Stift gør klart hvad de kan stille til rådighed i hvilket tidsrum og betingelserne herfor, bliver det nemmere for de involverede parter, gennem forhandling, at finde den rigtige pris.

Konklusion

Oplandet til rollespil i Skovhusvænge peger i retning af størst efterspørgsel efter større arrangementer som krigslege og sommerarrangementer. I den forbindelse kan skovens størrelse samt rollespillernes facilitetskrav være en væsentlig begrænsning. Udbud af sommerarrangement i en fastsat periode med et begrænset antal deltagere vil medvirke til at gøre facilitetskravene mere midlertidige. Det vil endvidere mindske påvirkning af øvrige skovgæster og lokalitetens naturværdier. Der findes ikke noget marked for rollespil i skovene i dag og det kan være svært at vurdere de reelle indtægtsmuligheder på baggrund af de udtrykte betalingsviljer. Der findes derfor et meget lille sammenligningsgrundlag i forbindelse med betaling og prisniveauet må blive et resultat af en forhandling mellem de involverede parter i den konkrete situation.

3.4.5 Mountainbiking

Mountainbikeryttere er de seneste år blevet stadig hyppigere gæster i de danske skove. Der er tale om mennesker i alle aldre. I skovene søger de en fysisk og teknisk udfordrende cykeloplevelse i skønne omgivelser. En del af denne brug er uorganiseret, men organiseret brug via mountainbikeklubber og –foreninger er i kraftig vækst. Der er både efterspørgsel efter faste ruter og brugsaftaler såvel som periodiske aftaler i forbindelse med f.eks. større løb

Muligheder

Antallet af mountainbikere i Skovhusvænge er i kraftig vækst. Der er fortrinsvist tale om uorganiserede grupper eller enkeltindivider. De kommer fra lokalområdet såvel som fra København og omegn. I henhold til loven er det tilladt at cykle på skovveje og stier, og i forhold til mountainbiking er en kuperet sti i vanskeligt terræn en attraktiv rute. Det betyder i praksis, at særlige følsomme områder, som f.eks. kanten af Tryggevælde ådal i Skovhusvænge, også har høj værdi som mountainbikeområde. Et stigende antal mountainbikere i skoven betyder øget slid på de særligt følsomme arealer samt flere forstyrrelser af andre skovgæster.

I statsskovene er der på landsplan anlagt 20 faste mountainbikeruter, som varierer i længde mellem 2 til 50 km. De etablerede ruters primære formål har været at imødekomme mountainbikeres specielle behov for bl.a. distance og teknisk udfordring. Etableringen af ruter har til en vis grad afhjulpet presset på ikke etablerede ruter, og disses naturværdier. Samtidig er potentielle kollisioner med andre skovgæster til en vis grad reduceret. Dette kunne være et argument for at etablere mere faste ruter til mountainbiking i Skovhusvænge. Muligheden for her at anlægge en 10 km rute er i øjeblikket til diskussion. Ideen er, at føre ruten bl.a. på kanten af Lellinge Ådal og omkring lergravene nord for Rødbøgengen.

Der er flere muligheder for hvordan en sådan rute vil kunne benyttes og dermed skabe indtægt på de benyttede arealer. Ruten kan danne ramme om enkeltarrangementer som f.eks. årlige weekendløb af 1-2 dages varighed. Et eksempel på et sådant arrangement som kombinerer mange aktiviteter og tiltrækker både sportsudøvere og tilskuere, er Frijsenborg MTB Explorer

der er afholdt for femte år i træk og er en del af Dansk Cykel Union's (DCU) Marathon Cup. Endagsarrangementer kan være specielt attraktive for mange ryttere og løbsarrangører, da det giver mulighed for at afholde konkurrencer på lokaliteter hvor ingen af rytterne på forhånd kender terrænet.

En anden mulighed er at udbyde ruten som en fast rute til mere daglig træning. Udgifterne forbundet ved en fast mountainbikerute kan dækkes ind ved salg af dagskort/årskort på samme måde som ridekort, eller der kan laves en fast brugsaftale, hvor en eller flere klubber betaler for, at deres medlemmer kan benytte ruten. En aftale med en klub fremfor enkeltindivider vil give lavere administrationsomkostninger. Herudover har medlemmerne selv en interesse i at holde øje med at alle overholder aftalen. Dette kan lette opsyn og håndhævelse af aftaler for stiftets personale.

For at sikre en vis ansvarsfølelse og ejerskab til ruten, kan etableringen foregå i samarbejde med brugerne. Det giver mulighed for forståelse for alle parter behov og sikrer bibeholdelse af flersidige hensyn. Erfaringer fra statsskovene har vist, at brugerne generelt har en stor interesse i at få adgang til en spændende rute. De vil derfor også være villige til at udføre en del af arbejdet med at tilrettelægge og vedligeholde ruten i skoven.

Udfordringer

Mountainbikere foretrækker kuperet terræn, single tracks, varierende underlag og gerne udforskede ruter. Det kan være en særdeles dominerende brugergruppe og Vallø Stift får henvendelser fra andre skovgæster, som har følt sig truet på liv og sikkerhed af hurtigtkørende mountainbikere. Der er desuden et u hensigtsmæssigt slid på skrænterne langs Lellinge Ådal og det er generelt svært at komme i dialog omkring, hvor man kan og ikke kan køre, når stiftets personale møder mountainbikere i skoven.

Der er et potentiale i at gå i dialog med organiserede mountainbikere omkring etablering af ruter og god opførsel generelt. De organiserede mountainbikeklubber vil også være en instans, hvor stiftets personale kan henvende sig i tilfælde af, at indgåede aftaler ikke bliver overholdt. Der er endvidere mulighed for intern justits blandt lokale brugere af skoven. En del af udfordringer kan med andre ord afhjælpes gennem samarbejde med lokalt organiserede mountainbikere. Det er imidlertid ikke kun lokale mountainbikere, som benytter sig af arealerne på Vallø Stift. En vis andel kommer kørende fra byer længere væk i oplandet. De har ingen lokal forankring og har derfor intet incitament til at indgå i dialog, overholde indgåede aftaler eller betale for at benytte skoven. De oplever heller ikke den selvjustits, som lokalt organiserede mountainbikere vil være underlagt.

Antallet af brugere, der kommer langvejs fra er på nuværende tidspunkt ukendt. Det kan derfor være vanskeligt at estimere i hvilket omfang, de nuværende udfordringer vil kunne afhjælpes gennem dialog med eventuelt kommende lokalt organiserede mountainbikers. Erfaringer fra statsskovene med regulering af mountainbikere, gennem etablering af faste ruter, har generelt været positive, selvom en vis portion af free-riding på påregnes.

Vælger man udelukkende at åbne skoven for større enkeltarrangementer, skaber det en bevidsthed om skovens faciliteter blandt en stor gruppe mountainbikere. En vis andel af disse vil med stor sandsynlighed vende tilbage til arealerne efterfølgende og benytte sig af de løbsmæssigt attraktive udfordringer i deres daglige træning. Dette vil øge presset, både ifht. naturværdier og andre skovgæster, på de benyttede arealer

Konklusion

Mountainbikernes benyttelse af Skovhusvænge giver på nuværende tidspunkt en række udfordringer specielt i form af uhensigtsmæssigt slid på benyttede arealer og gener for andre skovgæster. Der er samtidig ikke noget som tyder på at presset på skoven fra mountainbikers vil falde fremover. Det er ikke muligt at forbyde og håndhæve et forbud mod færdsel på cykel på stier og veje i Skovhusvænge, og det er svært at håndhæve forbudet mod at køre uden for veje og stier. I det omfang den nuværende situation vurderes som uacceptabel, kan etablering af faste baner være mulig løsning. En sådan etablering kan på sigt foregå i dialog med lokalt organiserede mountainbikere, hvis der f.eks. etableres en sådan forening i Køge.

På nuværende tidspunkt ligger den nærmeste mountainbikeforening i Roskilde. Dialog og et partnerskab kan være med til at sikre medejerskab, selvjustits og betalingsvilje blandt lokale brugere og hermed reducere presset på skoven og andre brugere. Det kan imidlertid næppe fuldstændigt eliminere, free-riding og uhensigtsmæssig adfærd i skoven. Betaling kan foregå ved udstedelse af cykelkort, på linje med den nuværende ridekortsordning eller ved aftaler med klubben. Indtægter på arealerne kan suppleres med afholdelse af større stævner 1-2 gange årligt.

3.2.6 Træ-Klatring

Træklatring kan dyrkes som fritidsaktivitet, af mere eller mindre organiserede grupper, som har de fornødne færdigheder. Det kan også udbydes som en del af et familiearrangement, teambuilding og naturvejledning. Dette kræver tilstedeværelse af en eller flere certificerede træklatrings-instruktører. Træklatring kan praktiseres bl.a. som klatring i enkelt-træer eller som klatring på faste baner (high-rope). Førstnævnte er den type klatring, som for øjeblikket praktiseres mest i Danmark.

Muligheder

Skoven er selvsagt den optimale ramme for træklatring. Og karakteristika for det gode klatretræ varierer alt efter typen af klatring. En lang og glat bøgestamme er ideel til rebklatring, og det er ofte i den højstammede bøgeskov, man finder de gode muligheder for rebbaner, tovtraverser og kæmpegynger. Til lave tovtraverser er det ofte en fordel med unge bevoksninger, hvor stamtallet er højt og afstanden mellem træerne lille. I de fleste tilfælde foretrækkes dog træer med grene tæt på jorden. Disse findes fortrinsvist på mere lyseksponterede lokaliteter såsom lysninger samt indre og ydre skovrande.

Klatring på faste baner foregår ved at sikrede klatrere bevæger sig rundt mellem rebbaner, tovtraverser og kæmpegynger 10-20 meter over jorden. Det kræver, at der på en egnet lokalitet etableres blivende faciliteter i trætoppen. Klatring på faste baner dyrkes i vidt omfang i bl.a. Tyskland, Frankrig og USA.

Sikkerhed er et vigtigt emne i forbindelse med træklatring og der udbydes certificerede kurser i træklatring forskellige steder i landet. Ved valg af rigtigt udstyr og teknik kan de fleste mennesker få en god oplevelse med træklatring. Ved klatring med børn kan fokus være på selve klatringen samt på hvem der tør komme højest op. En af udfordringerne for instruktøren er at sikre, at ingen oplever dagen som et nederlag og at alle får en god oplevelse. Ved klatring med voksne kan man vælge udfordringer af varierende sværhedsgrad, det kan f.eks. være teknisk klatring, høje træer og/eller gode udsigtsmuligheder.

I Skovhusvænge er de ældste bøgebevoksninger, samt randtræer ud til bl.a. Rødbøgengen og Festpladsen, relevante emner til træklating. Her er mulighed for klatrermæssige udfordringer og en seværdig udsigt når man kommer til tops. I forhold til etablering af faste baner vil den ældre bøgebevoksning syd-vest for Rødbøg engen være bedst egnet, med sit høje stammetal og relativt lette tilgængelighed.

Udfordringer

I forhold til klatring i enkelttræer, er udfordringen på Vallø, at statsskovene udbyder de samme faciliteter, nemlig gode klatretræer, uden at tage betaling for det. Den komparative fordel, som kunne inducere en betalingsvilje, skulle være nogle lokalitetsspecifikke karakteristika såsom ”til tops i det højeste træ på Vallø Stift”, ”vågn op med udsigt over rødbøgengen”, ”se verden fra toppen af en flådeeg” osv. En anden udfordring er at sikre sig, at klatring i stiftets skove ikke kan forbindes med sikkerhedsmæssige risici. En klatre relateret ulykke kan være skadeligt, ikke bare for efterspørgslen efter klatrefaciliteter, men for alle produkter udbudt i stiftets navn. Det er derfor vigtigt altid at kunne stille uddannet personale til rådighed i forbindelse med klatreaktiviteterne. Sådant personale kan enten hyres fra gang til gang, muligvis i samarbejde med et event-firma, eller det kan være en fast del af stiftets personale.

I forhold til klatring på faste baner (high rope) findes der i Danmark endnu ikke sådanne baner. Det er imidlertid en udbredt form for klatring i bl.a. Frankrig og USA, hvor de faste baner danner grundlag for bl.a. familieudflugter og event-arrangementer. De etablerede baner vil være blivende fra gang til gang så længe de benyttes, og der vil efter nedtagning ikke være skader på benyttede træer. I forhold til sikkerheden, er det også her essentielt, at sikkerhedsuddannet personale kan stilles til rådighed når banerne benyttes. Det skal endvidere ikke være muligt for skovgæster, at skaffe sig adgang til de etablerede baner når der ikke er en instruktør til stede. Dette kan bl.a. imødekommes ved hegning, og ved at adgang til trætoppene ikke er mulig uden instruktøropsyn. Det kan være en fordel at trække på erfaringer fra lande hvor klatring på faste baner er mere udbredt end i Danmark.

Det er ihht. Skovlovens § 11 (MIM, 2008) ikke tilladt at opføre bygninger, etablere anlæg, gennemføre, terrænændringer eller anbringe affald på fredskovspligtige arealer. Det gælder dog ikke for anlæg eller terrænændringer, som er nødvendige for skovdriften. Med indførelsen af Skov og Naturstyrelsens strategi om God og Flersidig Skovdrift, har andre former for byggeri, anlæg og terrænændringer end de, der er nødvendige for træproduktionen, kunnet anses som "nødvendige for skovdriften". Det er imidlertid kun anlæg af beskedent omfang og i en udformning, som falder naturligt ind omgivelserne, og som tilgodeser den almindelige skovgæst, der kan anlægges uden dispensation.

Da der ikke er erfaringer med etablering af faste klatrebaner i Danmark, er det usikkert hvorvidt sådanne baner er tilladte i fredsskov og hvorvidt de kræver dispensation ihht. loven. I relation til økonomien ved at udbyde klatreoplevelser, kan der være gode muligheder i at udlicitere klatreaktiviteterne til autoriserede klatreinstruktører. Det er i den forbindelse nødvendigt at identificere de lokalitetsspecifikke karakteristika, som kan afføde en betalingsvilje. Finansieringen kan til dels sikres ved f.eks. at stille et minimumsantal af betalingsvillige brugere som betingelse for at igangsætte etableringen af den faste bane.

Konklusion

Der er op til flere lokaliteter i Skovhusvænge, som egner til klatring, både i enkelt-træer og på faste baner. Sikkerheden må have absolut topprioritet i forbindelse med udbuddet af klatring, ligesom lokalitetsspecifikke karakteristika skal inspirere brugernes betalingsvilje. Både klatring i enkelt-træer og på faste baner kræver tilstedeværelse af uddannet personale – udlicitering til selvstændige og event-firmaer giver muligheder for omkostningsminimering i forhold hertil. Lovgivning, sikkerhed og finansiering er de største udfordringer, specielt i forhold til etableringen af faste klatrebaner.

3.2.7 Event-arrangementer

Event-arrangementer kan have mange anledninger som f.eks. teambuilding, polterabends og filmlancering. De kan også have mange former eller temaer som f.eks. science fiction, western, 20ernes gangstermiljø eller middelalderen. En række professionelle event-firmaer har et bredt udbud af mere eller mindre veldefinerede temaer, hvor firmaet står for kostumer, rekvisitter, aktiviteter og tit også forplejning. Skovejerens rolle i den sammenhæng vil være at udbyde de arealer, der skal fungere som kulisse for det givne arrangement.

Muligheder

De event-firmaer, som i dag udbyder arrangementer med skov og park som kulisse betaler for adgangen til egnede arealer, også i statens skove. Ønsker man som skovejer at udbyde arealer på sin ejendom til event-arrangementer, kan det være nyttigt at overveje hvilke komparative fordel ens ejendom har i forhold de arealer, der allerede benyttes i dag.

På Vallø Stift har slotsparken, med de velplejede plæner, og den lidt mindre velfriserede Dyrehave en række kvaliteter og en størrelse, der giver mulighed for mange typer event-arrangementer. Der kan ikke holdes større arrangementer på selve slottet, men bryllupsarrangementer o. lign. er blevet afholdt i opstillede telte og pavilloner på plænen. Herudover er Skovhusvænge, med Rødbøgengen, Festpladsen og Lellinge Ådal særdeles egnede som kulisser for bl.a. rollespilrelaterede event-arrangementer.

En række firmaer udbyder i dag event-arrangementer med skov og park som naturlige rammer. Priserne varierer selvsagt med arrangementets karakter, krav om udstyr, forplejning, bemanning o.s.v. Eksempelvis udbydes firmaarrangementet ”fangerne i skoven”, som inkluderer bustransport, udstyr, bemanning og forplejning, til mellem 600 og 800 kr/person. Et andet eksempel er rollespil for børn af 3 timers varighed, inklusiv udstyr og gamemaster, eksklusiv forplejning, udbydes for mellem 2.600 og 4.000 kr. for op til 25 børn. Endelig er der eksemplet på 3 timers rollespil i forbindelse med polterabend, inkluderer udstyr og gamemaster men ingen forplejning, udbydes til mellem 3.000 og 5.000 kr. for op til 8 personer. Dette er den betaling, som event-firmaet tager for ”hele pakken”. Betalingen til ejendommen vil være en procentdel af dette totale beløb per person.

Udfordringer

Store event-arrangementer kan være forstyrrende for almindelige gæster og ikke mindst for stiftets beboere. Afholdes der mange forskellige event-arrangementer omkring slottet og i parken på Vallø Stift, er der risiko for at stiftets navn bliver ”slidt”, hvilket vil have negativ indvirkning på betalingsviljen for den eksklusivitet, som stiftet repræsenterer. Det er derfor vigtigt at finde et prisniveau, som kan konkurrere med andre udbydere på markedet, og som samtidig afspejler stiftets komparative fordele. Selvom det meste af de udbudte event-

arrangementer udliciteres til arrangørerne, kan der være krav om et minimum af faciliteter såsom toiletter, opbevaring af udstyr osv. Vedligeholdelse og administration heraf skal tages med i overvejelserne omkring lanceringen af event-arrangementer på Vallø Stift.

Konklusion

Vallø stift har mange event-egnede lokaliteter, både i skovene og omkring parken og slottet. Fordelen ved sådanne arrangementer er, at det er event-firmaets personale, der står for størsteparten af arrangementet – både de administrative og praktiske aspekter. Det er imidlertid vigtigt ikke at slide på stiftets navn ved at lancere et for stort og for billigt udbud af event-muligheder.

3.2.8 Aktiviteter nær campingpladsen

Campingpladsen vender i øjeblikket ”bagsiden” til skoven og ”forsiden” mod kysten på den anden side af vejen. Etablering af en bedre sammenhæng med skoven og en øgning af campingpladsens kvaliteter kan påvirke de rekreative værdier, og hermed efterspørgslen efter, camping i området. Oplevelsesprodukter som etableres i forbindelse med campingpladsen skal kunne imødekomme de behov, som en forskelligartet gruppe af campister efterspørger. De skal endvidere etableres ud fra bevidstheden om hvilke grupper af campister, man er særligt interesserede i at tiltrække.

Muligheder

Der er muligheder for at etablere ikke-indtægtsgivende aktivitetsudbud som f.eks. en skovlegeplads i skoven bag campingpladsen. Etablering af en fast klatrebane tæt på campingpladsen, i stedet for i Skovhusvænge, bliver endvidere diskuteret. Herudover kunne det være en ide at etablere trætophytter som et helt nyt overnatningsprodukt i tilknytning til campingpladsen. Sådanne hytter kunne etableres i skovområdet bag campingpladsen og de kan fungere som en slags alternative ”campinghytter” med adgang til faciliteter på selve campingpladsen.

Udfordringer

I forhold til idéen om at etablere trætophytter i tilknytning til campingpladsen eksisterer især to primære udfordringer. Den første drejer sig om støj fra vejen. Trafikstøj vil være ødelæggende for den naturoplevelse, som en overnatning i en trætophytte gerne skulle være. Det er derfor vigtigt grundigt at undersøge lydbelastningen under forskellige vind- og vejrforhold, for at sikre at hytten ikke generes af støj. Den anden vigtige udfordring vedrører lovgivning. Der er på nuværende tidspunkt uvished om hvorvidt etablering af trætophytter kan lade sig gøre i henhold til den gældende lovgivning. Der er ingen erfaringer med kommerciel etablering af trætophytter i Danmark, og omkostningerne herved er derfor ukendte. Generelt bør fokus for markedsføringen af trætophytter være den unikke oplevelse frem for en lav pris.

Konklusion

Etablering af trætophytter og en fast klatrebane (high-rope) giver potentiale for at etablere en anderledes campingplads, der måske kan tiltrække flere turister frem for fastliggere. Trætophytterne er forbundet med en del udfordringer i form af høje etableringsomkostninger og muligvis behov for tilladelser fra forskellige myndigheder. Det økonomiske udbytte fra disse aktiviteter vil gå indirekte til ejendommen via campingpladsen i form af f.eks. en lidt højere forpagtningsafgift.

4. PERSPEKTIVER OG VIGTIGE OVERVEJELSER

Erfaringerne fra Vallø Stift har vist, at hvis man som ejendom ønsker at udvikle en oplevelsesøkonomisk produktportefølje, er det en god ide at tage udgangspunkt i de karakteristika, fysiske såvel som historiske, som er specifikke for den pågældende ejendom. I tilfældet af Vallø Stift er det ejendommens beliggenhed og historie som stift og kongeligt protektorat, kombineret med de landskabelige elementer omkring slottet og i skovene, der gør de produkter, som er foreslået for Vallø Stift, relevante.

Hertil kommer vigtigheden af at kunne identificere og skabe kontakt til de målgrupper, der har den rette betalingsvilje for de produkter, som udbydes. Der er på mange skovejendomme en tradition for, at prissætningen for ejendommens produkter tager udgangspunkt i produktionsomkostningerne frem for betalingsviljen for de pågældende produkter. I den sammenhæng handler produktudvikling fortrinsvist om at holde produktionsomkostningerne på et konkurrencedygtigt niveau.

I en oplevelsesøkonomisk sammenhæng handler produktudvikling i højere grad om at få ejendommens produkter og målgruppens ønsker til at gå op i en højere enhed. Den betalingsvillige målgruppe findes, når bare produktet er det rigtige. Betalingshundeskoven på Vallø Stift er et eksempel herpå. Den konstruktive dialog mellem stiftsforvaltningen og hundeejere var med til at udvikle produkt, der afstedkom en betaling, som både hundeejere og stiftsforvaltningen kunne være tilfredse med.

Eksemplet illustrerer også hvordan tilgængelighed, dialog og handlekraft er vigtige instrumenter når den rigtige pris på et oplevelsesøkonomisk produkt skal findes. I denne sammenhæng er det vigtigt, at man som ejendom selv har hånd i hanke med de aktiviteter, som udbydes, således at en uønsket "tivolisering" undgås. Erfaringerne fra Vallø har vist, at ved netop at være restriktiv omkring hvilke og hvor mange oplevelser der udbydes i og omkring selve slottet, har man kunnet sikre den rigtige pris for de produkter, som lanceres her.

5. REFERENCER

Hotel Hvide Hus (2008) <http://www.hotelhvidehus.dk/page18.aspx>)

Vallø Stift (2007) http://www.valloe-stift.dk/_da-DK59183/Ny+hjemmeside//Historie.htm

Vallø Stift (2006) Vallø Stift - Ture i Slotspark, Dyrehave og Purlund.
<http://www.valloe-stift.dk/daDK/Ny+hjemmeside/Bes%20Vall%20Stift/Brochure+med+kort+29.3.2006.pdf>

Hundskov Ølby (2008) <http://www.hundskovene.dk/10-49/olby.shtml>

Hundskov Karlstrup (2008) <http://www.fujihund.dk/hundskov/karlstrup.html>

Arbejdsrapporter Skov & Landskab

- Nr. 20 · 2005 Landskabskaraktermetoden - et kompendium
- Nr. 21 · 2005 Kommuners og pendlerregioners sårbarhed over for outsourcing
- Nr. 22 · 2005 Endnu ikke udgivet
- Nr. 23 · 2005 ESPON og NERP i Danmark
- Nr. 24 · 2006 Vegetationsudvikling og nitratudvaskning ved ændret arealanvendelse
- Nr. 25 · 2006 Undersøgelse af forskellige dækrodssystemer for bøg og eg ved udplantning i skov
- Nr. 26 · 2006 Endnu ikke udgivet
- Nr. 27 · 2006 Evaluering af træplantningsmetoder i Københavns Kommune
- Nr. 28 · 2006 Værdisætning af syv mulige nationalparker i D
- Nr. 29 · 2006 Skovforædlingens slægtsskabssystem - SFS Databasen
- Nr. 30 · 2006 De danske skoves sundhedstilstand 2001
- Nr. 31 · 2006 De danske skoves sundhedstilstand 2002
- Nr. 32 · 2006 De danske skoves sundhedstilstand 2003
- Nr. 33 · 2006 De danske skoves sundhedstilstand 2004
- Nr. 34 · 2006 Nye spilleregler i dansk naturpolitik?
- Nr. 35 · 2007 Endnu ikke udgivet
- Nr. 36 · 2007 Alternativer til vejsalt som tømiddel i glatførebekæmpelsen
- Nr. 37 · 2007 Dækrodsplantesystemets betydning for rodudvikling i eg og bøg - konsekvenser for træernes stabilitet
- Nr. 38 · 2007 Park & Natur ved starten af ny kommunestruktur
- Nr. 39 · 2007 De danske skoves sundhedstilstand 2005
- Nr. 40 · 2008 Natur og Sundhed
- Nr. 41 · 2008 Indsamling af frø fra slåen i 2004 og 2008
- Nr. 42 · 2008 Planlægningsmodeller til skovdrift med nye administrative rammebetingelser
- Nr. 43 · 2008 Flis og arbejdsmiljø
- Nr. 44 · 2008 Analyse af det bedst egnede eksisterende udstyr til brug for restaureringsopgaver på højmoser
- Nr. 45 · 2008 Driftsstyring på kirkegårde – nøgletal til belysning af kirkegårdenes forvaltning
- Nr. 46 · 2008 Nitratudvaskning fra skovarealer – model til risikovurdering (SkovNitrat)
- Nr. 47 · 2008 International forskningsstatus - udvikling i landsbyer og landdistrikter
- Nr. 48 · 2008 Indsamling af frø af Engriflet hvidtjørn (*Crataegus monogyna*)
- Nr. 49 · 2008 Anlægsrapport - F410/FP403 Dunet gedeblad (*Lonicera xylosteum*)
- Nr. 50 · 2008 Anlægsrapport - F411/FP424 Kvalkved (*Viburnum opulus*)
- Nr. 51 · 2008 Anlægsrapport - F412/FP418 Fjeldribs (*Ribes alpinum*)
- Nr. 52 · 2008 Anlægsrapport - F413/FP294 Dunbirk (*Betula pubescens*)
- Nr. 53 · 2008 Anlægsrapport - F424/FP429 Tørst (*Frangula alnus*)
- Nr. 54 · 2008 Indsamling af frø fra Hassel (*Corylus avellana* L.) i 2000
- Nr. 55 · 2008 Indsamling af frø af Kvalkved (*Viburnum opulus*) i 2003
- Nr. 56 · 2009 Anlægsrapport - F403/FP408 Alm. hvidtjørn (*Crataegus laevigata*)
- Nr. 57 · 2009 Anlægsrapport - F404/FP409 Engriflet hvidtjørn (*Crataegus monogyna*)
- Nr. 58 · 2009 Anlægsrapport - F407/FP416 Engriflet hvidtjørn (*Crataegus monogyna*)
- Nr. 59 · 2009 Anlægsrapport - F414/FP412 Benved (*Euonymus europaeus*)
- Nr. 60 · 2009 Anlægsrapport - F418/FP420 Slåen (*Prunus spinosa*)
- Nr. 61 · 2009 Evaluering af kommuneplanstrategier. Notat 1: Litteraturstudie om strategisk planlægning
- Nr. 62 · 2009 Evaluering af kommuneplanstrategier. Notat 2: Screening af planstrategier
- Nr. 63 · 2009 Evaluering af kommuneplanstrategier. Notat 3: Case-beskrivelser-Tværgående analyse-Konklusion
- Nr. 64 · 2009 Evaluering af kommuneplanstrategier. Notat 4: Kommunikationsanalyse
- Nr. 65 · 2009 Anlægsrapport - F417/FP419 Slåen (*Prunus spinosa*)
- Nr. 66 · 2009 Anlægsrapport - F19/FP295 Dunbirk (*Betula pubescens*)
- Nr. 67 · 2009 Indsamlingsrapport af frø fra Fuglekirsebær"
- Nr. 68 · 2009 Alternative indkomster til skovbruget på Løndal Gods
- Nr. 69 · 2009 Alternative indkomster til skovbruget på Vallø Stift

Alternative indkomster til skovbruget på Vallø Stift

Rapporten om alternative indkomster til skovbruget tager udgangspunkt i de muligheder, som oplevelsesøkonomien giver for produktudvikling i skovbruget. Rapporten tager udgangspunkt i Vallø Stift, som ligger umiddelbart syd for Køge. Stiftet har Dronning Margrethe II som protektor og en lang historie som Kongeligt Frøkenstift for ugifte døtre af dansk adel. Endvidere rummer landskabet i skovene og omkring slottet på Vallø Stift i skovene en række æstetiske kvaliteter. Disse aspekter, sammen med et højt besøgstal, giver mulighed for at udbyde en række oplevelsesøkonomiske produkter til den rigtige pris. Rapporten giver eksempler hvordan sådanne produkter i praksis kan etableres på markedet. Rapporten diskuterer også de overvejelser omkring bl.a. prissætning, målgrupper og markedsføring som man som udbyder af oplevelsesøkonomiske produkter kan have.

Skov & Landskab
Københavns Universitet
Rolighedsvej 23
1958 Fredriksberg C
Tel. 3533 1500
sl@life.ku.dk
www.sl.life.ku.dk

Nationalt center for
forskning, uddannelse og
rådgivning i skov
og skovprodukter,
landskabsarkitektur og
landskabsforvaltning,
byplanlægning og bydesign